Vlaams Parlement

866 (2015-2016) – Nr. 1
ingediend op 18 juli 2016 (2015-2016)

Voorstel van resolutie

van Steve Vandenberghe, Wilfried Vandaele,
Johan Verstreken, Gwenny De Vroe en Bart Caron

betreffende de bescherming van de Noordzee tegen de verontreiniging door marien zwerfvuil

verzendcode: LEE

TOELICHTING

Experten geven aan dat het honderden jaren kan duren alvorens plastic in ons leefmilieu volledig wordt afgebroken. Ondertussen richt het plastic afval schade aan. Zeker ook als het in onze waterlopen of uiteindelijk in de Noordzee terechtkomt. Zeedieren en vogels raken erin verstrikt of stikken in het afval. Vooral microplastics, stukjes of vezels plastic kleiner dan vijf millimeter, hebben een grote impact op onze mariene ecosystemen. Bovendien verdrievoudigde hun aanwezigheid op onze Vlaamse stranden sinds 1993. Sommige stranden zijn een verzamelpunt van afval geworden. Studies uitgevoerd door Vlaamse wetenschappers tonen aan dat er per kilometer strand 50 kilogram plastic afval ligt.

Microplastics ontstaan op twee manieren. Enerzijds zijn ze het resultaat van fragmentatie en degradatie van grotere plastics tijdens hun levensduur tot piepkleine deeltjes. Anderzijds worden ze als dusdanig geproduceerd in de vorm van minuscule bolletjes plastic in verzorgingsproducten en cosmetica.

Via het afvalwater of via onze waterlopen komen ze in de zee terecht en op die manier ook in onze voedselketen. Zo toonde onderzoek van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) aan dat er bijvoorbeeld bij de wijting, sprotten of garnalen (vissoorten en schaaldieren die veel voorkomen in onze Noordzee) microplastics aanwezig zijn in de maaginhoud. Dit voorstel van resolutie roept de Vlaamse Regering dan ook op om dit hardnekkige, tot voor kort weinig bekende en groeiend probleem structureel en krachtdadig aan te pakken. Dit met het oog op een significante daling en op termijn een eliminatie van plastic zwerfvuil in de waterlopen, op het Noordzeestrand en in de zee.

Steve VANDENBERGHE
Wilfried VANDAELE
Johan VERSTREKEN
Gwenny DE VROE
Bart CARON

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:
  1° de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties die de bescherming en het duurzaam gebruik van de oceanen, de zeeën en de mariene grondstoffen als expliciet ontwikkelingsdoel formuleren;
  2° de Europese strategie over plastic afval in het leefmilieu die gepubliceerd werd als groenboek in 2013 en zowel maatregelen inzake productie van plastic, het gebruik van plastic als het afvalmanagement van plastic naar voren schuift;
  3° het Vlaams huishoudelijk afvalplan waarin een actieplan zwerfvuil werd opgenomen;
  4° het gegeven dat een Vlaams actieplan tegen zwerfvuil in het algemeen en marien zwerfvuil in het bijzonder enkel kans op slagen heeft wanneer dit kadert in een internationale aanpak van het probleem;
  5° het feit dat marien zwerfvuil een breed gamma aan materialen omvat, maar plastic als het meest persistent en problematisch beschouwd wordt;
  6° het feit dat naar schatting jaarlijks 20.000 ton plastic afval in de Noordzee terechtkomt;
  7° het feit dat uit diverse Vlaamse studies, gepubliceerd in internationale tijdschriften, en uit de monitoringscampagnes van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) blijkt dat 90 tot 95% van het zwerfvuil, aanwezig op de Vlaamse stranden en opgevist uit het Belgische deel van de Noordzee, uit plastic bestaat;
  8° de negatieve impact van plastics op het leefmilieu;
  9° het feit dat de fractie microplastics op het strand, in havens en in open zee is toegenomen;
  10° het feit dat ook het menselijk lichaam microplastics opneemt;
  11° het Franse voorbeeld een verbod in te stellen voor het gebruik van alle 'single use' plastic tassen met een dikte van minder dan 50 micron;

– vraagt de Vlaamse Regering:
  1° een integraal actieplan te ontwikkelen met Vlaamse doelstellingen op korte, middellange en lange termijn met oog op het reduceren van plasticvervuiling waarbij kennisverwerving, sensibilisering en actie op het terrein centraal staan;
  2° een algemeen sensibiliserend beleid te voeren rond de impact van microplastics en plastics op het leefmilieu en de zwerfvuilproblematiek;
  3° onderzoek en innovatie naar alternatieven voor plastics aan te moedigen;
  4° de overheid als gangmaker te positioneren op het vlak van het gebruik van plastics en circulaire materialen;
  5° burgers en bedrijven aan te moedigen om een transitie te maken van een lineaire naar een circulaire economie;
  6° onderzoek te voeren naar de verwijdering van prioritaire stoffen, waaronder microplastics kunnen vallen, ter hoogte van rioolwaterzuiveringsinstallaties;
  7° waar mogelijk en in overleg met partijen uit de maritieme sector (havenbedrijven, reders, scheepsbevoorraders enzovoort) en de visserij initiatieven uit te bouwen rond afvalpreventie, optimalisering van scheepsafvalinzameling, gescheiden inzameling en recyclage van plastic scheepsafval en het toezicht hierop;
  8° een levenscyclus- en risicoanalyse uit te voeren die duidelijk aangeeft in welke fase van de productie- en consumptieketen plastics in het leefmilieu verloren gaan en hierover een integraal beleidskader te ontwikkelen;

9° in te zetten op samenwerkingsverbanden en partnerschappen met de heterogene groep aan betrokkenen inzake de aanpak van zwerfvuil en elke schakel in de zwerfvuilketen te wijzen op zijn verantwoordelijkheid;
10° acties met betrekking tot het opruimen van strandafval te ondersteunen;
11° in te zetten op kennisverwerving inzake de risico's van microplastics op het leefmilieu en de gezondheid van mens en dier;
12° blijvend in te zetten op milieueducatie in het onderwijs, met onder andere aandacht voor de problematiek van afval/plastics op de stranden, in de waterlopen en in de Noordzee.

Steve VANDENBERGHE
Wilfried VANDAELE
Johan VERSTREKEN
Gwenny DE VROE
Bart CARON